

moguće objasniti polnim stereotipijama koje odsustvo plašljivosti i dobro podnošenje prizora agresije podvode pod tipične maskuline vrednosti, dok se od ženskog pola više očekuje zanimanje za umetnost i činjenice. Drugo moguće objašnjenje moglo bi se ticati medijatorskog uticaja dimenzije psihotizam, koja je izraženija kod muškaraca, odnosno neuroticizma, na kojoj, po rezultatima mnogih istraživanja, žene postižu viši prosečan skor. Kad je reč o relacijama faktora drugog reda i starosti ispitanika, moguće je izvesti zaključak da se sa starošću ispitanika smanjuje njihova tendencija da gledanje filmova doživljavaju kao socijalnu aktivnost.

Ključne reči: motivacija za gledanje filmova, faktori drugog reda, pol, starost.

POVEZANOST DOŽIVLJAJA LIČNE EFIKASNOSTI U REŠAVANJU BRAČNIH KONFLIKATA I STRATEGIJA SUOČAVANJA SA STRESOM³⁵

Biljana Trifunović, Jelena Šakotić-Kurbalija, Ivana Strizović

Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu, Novi Sad

Osnovni cilj ovog rada predstavlja utvrđivanje povezanosti doživljaja lične efikasnosti u rešavanju bračnih konflikata i strategija suočavanja sa stresom, kod žena u Srbiji. Istraživanje je sprovedeno na uzorku od 2026 žena, starosti od 19 do 76 godina ($AS=38.81$, $SD=9.01$), različitog socioekonomskog i obrazovnog statusa, koje žive u bračnoj ili kohabitacijskoj zajednici od 20 meseci do 57 godina, na teritoriji Republike Srbije. Doživljaj lične efikasnosti u rešavanju bračnih konflikata je meren Skalom za procenu doživljaja lične efikasnosti u rešavanju bračnih konflikata (Perceived efficacy in solving intimate conflict scale: Fincham and Bradbury, 1989), dok su strategije za suočavanje sa stresnim situacijama identifikovane Skalom Brief COPE (Carver, 1997) koja meri četrnaest načina suočavanja sa stresom: samoometanje, aktivno prevladavanje, poricanje, zloupotrebu supstanci, emocionalnu podršku, instrumentalnu podršku, bihevioralno neangažovanje, ventiliranje, pozitivno redefinisavanje, planiranje, humor, prihvatanje, religioznost i samookrivljavanje. Povezanost doživljaja lične efikasnosti u rešavanju bračnih konflikata i strategija suočavanja sa stresom ispitana je višestrukom regresionom analizom. Model se pokazao statistički značajnim, pri čemu je 21% varijanse zavisne promenljive – doživljaja lične efikasnosti u rešavanju bračnih konflikata, objašnjeno datim modelom ($F(1856,14)=35.04$). Značajne doprinose objašnjenju doživljaja lične efikasnosti u rešavanju bračnih konflikata ostvaruju nezavisne promenljive: humor, samoometanje, zloupotreba supstanci, samookrivljavanje, poricanje, traženje emocionalne i instrumentalne podrške i ventiliranje. Rezultati sugerišu da ispitanice koje su sklone traženju emocionalne i instrumentalne podrške, ventiliranju, i upotrebi humora, odnosno, koje se ponašaju

³⁵ Rad je nastao u okviru projekta Efekti egzistencijalne nesigurnosti na pojedinca i porodicu u Srbiji, koji finansira Ministarstvo prosvete i nauke Republike Srbije (DN 179022).

prosocijalno, asertivno i empatično imaju jači doživljaj lične efikasnosti u rešavanju bračnih konflikata, dok slab doživljaj lične efikasnosti imaju ispitanice koje koristi samohendikepirajuće strategije poput samoometanja, zloupotrebe supstanci, poricanja i samookrivljavanja. Praktične implikacije dobijenih rezultata će biti prodiskutovane u radu.

Ključne reči: bračni lokus kontrole, lična efikasnost, bračni konflikti, strategije prevazilaženja stresa.

PRIPREMLJENOST MATURANATA UGOSTITELJSKO-TURISTIČKIH SMEROVA ZA TRŽIŠTE RADA

Aleksandra Štrbac

Nacionalna služba za zapošljavanje, Zrenjanin

U turizmu i ugostiteljstvu značaj ljudskog potencijala gotovo je presudan za uspeh u poslovanju, te je, uz znanja i veštine, odgovarajući profil ličnosti kadrova za rad u ovom sektoru od velike važnosti. Polazeći od stava o determinišućem uticaju kvaliteta obrazovnog sistema na kvalitet kadrova u turizmu i ugostiteljstvu u ovom radu proveravali smo usklađenost obrazovanja sa zahtevima tržišta rada: nastojali smo da utvrdimo percepciju nivoa pripremljenosti maturanata ugostiteljsko-turističkih profila za stupanje na tržište rada iz ugla samih maturanata i njihovih profesora. Za potrebe ovog rada oktobra 2014.g realizovano je anketno istraživanje na uzorku od 135 maturanata profila konobar, kuvar i turistički tehničar iz dve srednje ekonomske škole: 70 učenika iz Ekonomsko-trgovinske škole „Jovan Trajković“ Zrenjanina, i iz Srednje škole „Svetozar Miletić“ iz Novog Sada 65 učenika. U uzorku profesora stručnih predmeta bilo je 5 profesora iz zrenjaninske ekonomske škole, dok ih je iz novosadske škole bilo 17.

Anketni upitnik za maturante sva tri profila bio je identičan, a kreiran je polazeći od psihofizičkih zahteva zanimanja (fizički i čulni zahtevi, osobine ličnosti, sklonosti i interesovanja), kao i zahteva i potreba poslodavaca iz oblasti turizma i ugostiteljstva, što je detektovano istraživanjima čiji zaključci će biti navedeni u teorijskom okviru rada. Očekivanja poslodavaca od novozaposlenih odnose se na lične karakteristike, zatim na sektorska znanja i veštine, ispunjene zdravstvene zahteve i na međusektorska znanja i veštine. Za obradu podataka korišćena je deskriptivna statistička metoda.

Glavni zaključci su: i maturanti i profesori prednost daju znanjima i veštinama koje se stiču u školi, što odudara od zahteva poslodavaca; odgovornost ima prioritet među ličnim karakteristikama koje očekuju poslodavci od novozaposlenih, dok je profesori rangiraju kao treću; učenicima je motiv za upis češće bila perspektiva zapošljavanja ovih zanimanja, dok profesori vide da je to bilo profesionalno interesovanje; maturanti praksu ocenjuju kao neadekvatnu, i po obimu i po sadržaju, istovremeno procenjujući da su znanja i veštine koje su stekli u školi dovoljne za stupanje na tržište rada.